ГОДИНА XIV. На Цетињу, у Недјељу 26. Маја 1885. БРОЈ 20.

Излази Недјељом.
Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ (е БОСНОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ) на годину 6 ф., на по год. 3 ф., на четврт године 1 ф. и 50 новчића.
За све остале земље у ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на годину 20 франака, на пол године 10 франака, на четврт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у аналбеним писмима на уредништво „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а може се и кантом упутити на чекту у Котор. Дописи шаљу се уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од реда 6 новч. За огласе више и на дуже времене мање.

ЦЕТИЊЕ, 25. Маја.

Прва ријеч коју имамо да прозборимо на овом мјесту послије великог жаљења за блаженопокојном Кнагињицом Маријом, иде Русији и њеноме узвишеноме Владаоцу.

Више је прилика бивало до сад, у којијема су Владаоци Руски и њихов велики народ засвједочавали доказима необоривим, да љубе овај мали народ црногорски и свијетлу кућу која њим управља, да се вазда осјећају као да су једно тијело и једна душа с њима, да се маленкост наша не губи пред величином њиховом, јер наше мало срце куца вазда истим ритмом као и њихово велико.

Ваљда се Провиђењу Божјем хтјело, да се то још боље посвједочи једним скупим доказом.

Скуп је био и прескуп доказ — смрт Кнагињице Марије, али је доказ сјајан, управо величанствен.

Дијете, које је пало на жртву под немилосрдном косом смрти, кћер је Њиховијех Височанстава нашега Кнеза и Кнагиње; али гледајући оно болно, чисто родитељско учешће, у овоме жалосном догађају, Њиховијех Величанстава Цара и Царице Руске, и посматрајући овај величанствени, управо царски испровод, те је приређен био блаженопокојној Кнагињици Марији у Петрограду, рекао би човјек као да је то дијете самога Цара и Царице руске.

Блаженопокојна Кнагињица чедо је Црне Горе и највише куће њене, па је са свијем природно, што за њом жали цијела Црна Гора; али гледајући у Петрограду овај силни народ руски, како погружена срца иде за испроводом, како се из све душе Богу моли за покојницу и за њене живе, како при потоњем опроштају на кољена пада заједно са својим Царем — ко не би рекао да је то дијете саме цареске куће, кад за њом тако искрено, тако дубоко жали цијели народ руски!

Знали смо вазда, да имамо браћу у Русији.

Знали смо вазда, да имамо широко заплеће у мојим Владаоцима руским.

Осјетили смо то братство у свијема приликама и неприликама нашега народног живота: и кад су се густе облачине надносиле над ово кршно стијење, и кад су јатагани сијевали посред лутога дима од пушчаног праха, и кад је народ ови изнемогавао од силне прољевене крви, и кад су му стари крвници закидали крваво стечени комадић хљеба.

Данас, у жалости нашој, осјећамо га више но игда.

Ваљда у жалости има више сјаја него у радости, да се прав човјекова, право расположење душе његове покаже у истинским облицима.

Онако, као што је у Русији ожалијена блаженопокојна Кнагињица Марија, могу само права браћа жалити.

Није то само она управо царска величанственост испровода која нам очи засјењава, није то онај блјесак великога једног императорског двора који је у овој тужној прилици развио сав свој велелепни сјај — не само то, него још много више и силније нас дира, нас осваја оно живо учешће свијех духова и свијех срдаца, које се овом жалосном приликом у Русији показало.

Цар руски, у свом величанству својем, ухватио је руком својом и изнио из тужне куће мртвачку скрињу, у којој лежаше дијете Кнеза Николе.

У том величанствено-тужном трепутку засвједочила је та рука, да није само царска, него и братска, пријатељска.

У том трепутку цар је руски заступао не само тужнога оца, него и свога брата, свога пријатеља.

Царица руска, сама нježна мајка, бере цвијеће од бијелих ружица, плете од њих вијенац и полаже га на главу свепулом ружичном пупољку.

Тако чини само чељаде, које осјећа као и рођена мајка.

У том тужно-величанственом трепутку Царица је руска заступала рођену мајку, не само узвишеном личношћу својом, него правим материнским срцем и осјећањем.

Висока родбина царска, велики Кнежеви и велике Кнагиње, угледају се не само у своју главу, него и шљедују силном нагону свога рођеног срца, осјећајући дубоко бол за преминулом Кнагињицом као за својим рођеним дјететом.

Народ руски, хиљадама хиљада, стекао се при испроводу, да тужно уздахне за прерано увехлим цвијетком црногорским. Нико га није командовао да се ту стече. Дошао је на ону најсилнију и најнежнију команду: команду свога рођеног срца.

Народ је руски у том тужном трепутку замјењивао потпуно народ црногорски. Брат је заступао удаљеног брата.

Тако могу само браћа радити.

Може ли нам се утјехе дати у овој црној жалости, која је са свијетлим Владајућим Домом нашим спашла и цијелу Црну Гору, ето нам је у довољној мјери у овој новој потврди јакога братства између Русије и Црне Горе.

Скупа нам је та потврда, истина, али је спажна и необорива.

Ми се за њу хватамо објеручке, да нас тјешиш у жалости нашој, да нас крријепи и спажи на даљем путу нашега народнога живота, нашега државног развитка.

Што је Бог узео, више се не враћа. Али се ваља старати за остатак, за живе. Не могући повратити узето, послужимо се онијем, што нам је тим узимањем дато. А то је лијепи, нови, величанствени доказ братства и нераздвојне пријатељске везе између Русије и Црне Горе, између њихових узвишених Владалаца.

Да благодаримо само на томе, није довољно. Вазда смо били благодарни Русији и њеним узвишеним Владаоцима на добру, које су нам чинили као браћи својој, и остаћемо им благодарни навијек на братским саосјећајима њиховим.

Но биће нешто више него благодарност, биће уздарје од много више вриједности, ако узнастојимо и у будуће, да се покажемо на дјелу достојни те велике братске љубави, тога сигурног заштића које имамо у Русији.

Не треба нам за то новијех путова, новијех начина. Држимо се и даље утрвене стазе, којом је Црна Гора до данас ходила и којом је постигла да и њена маленкост нешто важи на кантару Европе: важи цијеном свога јунаштва и цијеном искреног братства и пријатељства, које је неразлучно веже с Русијом.

На очиглед нове јаке потврде тога братства и пријатељства урежимо још дубље у срца, што смо дужни себи и потомству своме и будућности ове земље, а то је: да чигда ни за једну длаку не скренемо с пута, на коме је Црна Гора постала ово што је данас и на којем једино има вида да постане оно што треба да буде у будућности.

Хвала је Русији с наше стране најбоља, кад се преведе у дјела. Наши стари њој су се захваљивали више дјелима, него ријечима, више драгоцјеном крвљу својом него језиком.

Вријеме је тада тражило драгоцјену крв наших предака, и они је вијесу жалили.

Времена данашња мирна су и не траже од нас пролијевања крви.

Али што се вазда од нас тражи, и што ће се вазда код нас наћи, то је: да су нам срца и умови обрнути прво к Црној Гори, па онда одмах к брату на сјеверу, од куда нам долази свјетлост и топлота.

Тако се осјећамо и данас, кад нам је са сјевера испраћена мртвачка скриња и у њој за навијек затворено драгоцјено благо нашег Владајућег Дома, дио од срца нашега Кнеза и Кнагиње: блаженопокојна Кнагињица Марија.

Тако ћемо се осјећати вазда.

Скинуто је с дневнога реда дерво *питање авганско*, које је за дуго пријетило не само да наруши мир између двије најјаче силе јевропске на суху и на мору, него и да уздрма цијели свијет у данашњем његову саставу.

Сад, пошто је једна од главних сметња уклоњена, ништа више на путу не стоји, да се опет успоставе старе везе и пријатељство између Русије и Инглеске. Нема ништа, што би у будућности могло сметати њиховом споразуму.

17. ов. м. предао је руски заступник у Лондону лорду Гренвилу ноту, у којој руска влада јавља, да усваја потоње инглеске приједлоге. Као што је познато, Стал и Лесар с једне, а лорд Гренвиљ и Кимберли с друге стране нарадили су у Лондону приједлог за пограничну линију, која би имала дијелити Авганистан од руских држава у Азији. Тај је приједлог, од стране инглеске владе, поднесен влади руској.

У Петрограду се нијесу могли у свему сложити с тим пројектом, те је влада руска тражила да се у неколико измјени и да се граница нешто мало исправи, нарочито из обзира на економске интересе туркоманских племена.

Кад су ове тражбине азијатског департамента руске владе стигле у Лондон, већ је била стигла пређашња хука и бука, те се с хладнијем разбором стало испитивати то што Руси траже. На тај начин нашло се, да је у тим тражбинама доста којешта умјесно, те се у томе попустило.

У Петрограду опет се није хтјело тјерати мак на конац, те и ако Инглези нијесу усвојили тражбине руске све до једне, то није могло скетати погодби, да се коначно и са свијем углави.

Погодба је углављена. Нова граница повучена је. Сада ваља још само да буде мјешовита комисија на лице мјеста, да границу материјално обиљежи. Тај посао, ма колико да се комисари журе, трајаће који мјесец дака и једва да ће се свршити до зиме. Послови ти обично врло споро иду. Знамо ми то из сопственога искуства, јер се ето и годинама потеже обиљежење наше источне границе према Турској. Тако је и по осталим крајевима Балканског полуострва, а још грђе мора бити у централној Азији, гдје нема ни честитих мапа.

Но и није толико важно питање о том кад ће се тај посао свршити, колико је важно знати е да ли ће се на миру свршити.

У том погледу не може бити никакве бојазни, докле је год добре воље на једној и на другој страни, и докле се иде за тијем да се добар споразум одржи. Авганско погранично питање већ више нема политичног карактера; оно је постало чисто техничко; оно је опет сведено на ону мјеру, коју не би требало ни да је претуривало, нити би је претурило, да је мало више хладнога расуда било у већине Инглеза. Сва утредна питања, која је политичка страст и народна занесеност инглеска навизала око тога главног питања и која су више него оно само пријетила да расиире отворено непријатељство и прави рат између Русије и Инглеске, сад су са свијем узмакла натраг пред јединим мериторним питањем, а то је питање о граници. Не чита се више о „несрећном“ догађају на ријеци Кушку. Не тражи се више да казни генерал руски, који је крвавом лекцијом научио Авганце памети. Шта више, слабо сада маре Инглези и за душевни суд, који је недавно предлагао зарад рјешења спора између њих и Руса. Бар се више ништа не чује о том суду, нити је краљ дански, за кога се мислило да ће бити судија, добио позив ма с које стране, да приступи тугалном послу. Не збори се већ више ништа ни о стратегичким тачкама у планинама Паропамизу нити о многооспјеваном граду Херату. Не чује се ни-

ита ни о особеним клаузулама, о којима се прије говорило као да ће се придати уговору о граници, да би се охрабио тај важни кључ од Индије.

Очевидно је, да су се у Инглеској већ поврвиле с том мишљу, да се није вриједно борити с Русијом због Индије, док она не нападне саму Индију, а за то се хоће још времена, ако би збиља Руси на то и помишљали. Завађати се с њима због њекијех пустара на граници Авганистана и због самога Херата нема никако смисла. Лудо је било и ово што је до сад чињено. Читава два мјесеца водио се дипломатски и новинарски рат због Херата, а данас се увиђа, да није истина, да је тај град са стратегичког гледишта толико важан за опстанак индијског царства. Увидјело се, да ће много више вриједити Индији и Инглезима у њој неколико утврђења на самијема сјеверним границама Индије, него један град, до кога вала из Индије четрдесет до педесет дана путовати док се до њега стигне. Тијем је пала и сва скаска о важности Херата, а чим је то пало, пао је и сваки разлог спору инглеско-руском. Што се пак тиче угледа код тамошњих народа, ради тога било би лудо борити се, нарочито с једним непријатељем, који је толико страшан, да би лако могао учинити, да углед Инглеске падне не само пред голијем Авганцима него и пред цијелим осталим свијетом.

Нема дакле већ више никакве тачке, која би могла изазвати нову какву размирицу између Русије и Инглеске. Једино, о чему би се још могло запињати, било би то, да се одреди у каквом односају стоје Русија и Инглеска према Авганистану. Кад би се то питање на сриједу потегло, доиста би опет могло доћи до повијех несугласица између Русије и Инглеске, особито кад се на ум узме, колико су Инглези у том погледу осјетљиви. Ето, тек што је у њихим лондонским новинама искрсла вијест, да Русија тобож намјерава да постави свога дипломатског агента у Кабулу, већ су гракнули сви инглески листови на то, па и сами инглески државници ужурбали су се због тога. Међу тијем, то није истина. У осталом, ако би то и хтјела да учини руска влада, она не би за то искала допуштење у Инглеза, јер је Абдураман-кан суверени владалац, који не стоји у односају зависности према Инглезима, па би се за то и обратила управо к њему.

Но у ово питање, и ако је са свијем просто, не ће се тицати. Односаји Русије и Инглеске к Авганистану не ће се пречишћавати, јер би то пречишћавање опет на ново узмутило односај између Инглеске и Русије, а то је оно, од чега се свак чува као од живе ватре. Доста је, да се и сам емир задовољава с новом границом, која је, без његова знања и без да га је ко и питао, повучена између његове државе и Русије. С тијем се данас задовољавају и у Лондону и у Петрограду.

Довде би све било лијепо.

Но шта ће лорд Розбери, повјереник Гледстонов, иза свега тога у Берлину, код највећег противника Гледстонова, код Бисмарка?

То је питање, око којега данас разбијају себи главу јевропски државници.

Ми ћемо мало причекати, док падне њешто више свјетлости на ту тајанствену мисију Розберијеву.

П.

Скуп Славенског Друштва.

13. ов. м. држало је Славенско Добротворно Друштво у Петрограду, у сали Петровског училишта, свечани скуп. На почељу заузели су мјеста преосвећени: Серафим, епископ самарски и ректор петроградске духовне академије, епископ ладошки Арсеније, предсједник Славенског Друштва Дурново, помоћник предсједника г. Васиљчиков и чланови одбора. Скуп је отворен пјањем тропара св. Ћирилу и Методију, којих се успомена јуче славила. Испојао је тропар по старинском знаменитом напјеву познати хор г. Архангелског. За тим је секретар друштва г. Аристов саопштио, како је друштво установило Ћирило методијевске награде, за успомену на хиљадугодишњу прославу св. Методија, а награде би се раздавале за најбоље саставке из историје развитка славенских језика, при чем би се имала изложити и судбина црквено славенског језика; писцу самом оставља се, да наведе из својих посматрања закључење, е да ли је могуће и е да ли је нужно јединство славенских језика. Састави ваља да се поднесу надаље до 11. Маја 1888 године, а награде ће се издати 14. Фебруара 1889 г. Прва награда износи 1500 рубаља, друга 500 руб. По што је секретар то саопштио, узе ријеч О. Милер. Бесједник је говорио о том, како се у трудовима славенских првоучитеља показала права хришћанска мисао, која се у том састоји, да хришћанство непознаје привилегисаних племена, задруга и језика, него оно позива све народе к јединству и братству у Христу. Послије бесједе г. Милерове, која је подруг сата трајала, г. Петров, од стране издавачког одбора Славенског друштва, извијестио је слушаоце о успјесима, које је постигао руски језик и руска литература у славенским земљама; прочитао је садржај из писама, која су стигла друштву (више од 30), из којих се види, колика је по свуд оскудица и потреба у руским књигама, које једва могу да се нађу изван Русије, а толико се траже; за то се одбор обраћа руским патриотама, да подупиру овај правац међу Словенима, који моле да им се пошљу залишне новине, књиге и журнали руски. Не треба ни говорити, како је важна за нас ова тежња међу Словенима да се упознају са руском литературом. Суботице за руском книгом поћи ће тамо и руске ноте и руска пјесма, и духовно зближење произвешће се много прије и потпуније и стаднје

Руска књига, радећи на том зближењу путем мирне просвјете, учиниће велику услугу славенској ствари; тамо гдје књига ради, мање ће бити посла за мач. Одбор предлаже, да се састави варочити фонд за разширење књига и позива све чланове друштва и све пријатеље славенске у Русији на помоћ како у тој ствари тако и на прилагање књига.

На свршетку секретар је прочитао двије пјесме, одабравши их између многијех те су стигле друштву поводом тисућњике св. Методија. Прва пјесма, написана складом старочревних стихова, припада учитељу Сулејске женске гимназије, а друга дјеви — једном ученику првог разреда, класичке гимназије. Обје су поздрављене громким доћекањем. Између читања и при самом свршетку скупа хор г. Архангелског отпјевао је исколико разних славенских химаза.

Погреб ВиктораИга.

Потоњи бечки листови доносе о погребу ВиктораИга ове брзојавне вијести:

Париз, 20 Јуна. Јучерашња ноћ у Паризу бјеше ужасна. Од 9 часова народ је крио к триумфалном луку, гдје је постала толика стиска, да је тешко било обрнути се. Јелисејска поља претворила се у право море од људи. Сва су кола била заузета, на бујарима нијеса могао ни једна добити. Око триумфалнога лука отворио се читав сајам. Ту су продавале слике и медаље, ту се крчмило јело и пиће и т. д. Што се дубље у ноћ улазило, стиска је била све већа. Скуп грађа, а од жалости ни трага. Народ се загатио. По околним сокацима пјевало се на глас, често пјесме сумњивога садржаја. Цијелу ноћ пролазиле су пјане руље кроз сокаке. Спавало се на ливадама и по клупама јелисејског поља. Сјајетљиве споменика једва се могло примјетити, јер је густа прашина све обузела. Ноћу је упала једна руља народа у баште грофа Рожера и начинила му велику штету по садовима; прозоре му сломила.

— Јутрос око 7 часова устављено је шетање испред катафалка и истакнути су у прилоа увијени ферали са зеленим огњем. Пред катафалк ставише се 24 оклопника са буктињама. Париз је у правој врви, војска пролази улицама непрестано. Застојници народни јуре тамо и амо, све се жури да заузме одређено мјесто. Око 8 часова већ је толика силесија народа на јелисејском пољу, да се једва прегледати. Од 10 часова прекриљени су сви сокаци, куд ће спровод проћи, ферали су застрти пријем флором, на приватним кућама пак слабо се накита опажа.

— Око $10^1/_2$ часова почињу да долазе задруге и депутације са заставама у црно умотаним. Сви носе вијенце, међу овијема има њеколико од три метра у пријечнику. Социјалисте су у великом броју заузели ждријела улица; они су понијели са собом понешто за ужину. У сокаку бриселском, гдје су се анархисти окупили, видјело се око 20 људи, који су носили преко прсију и око руке црвене траке; заставе црвене нијесу се примјетиле. Све власти и сви учесници светковине, којима је дозволен био приступ к триумфалном луку, пођоше тамо око $10^1/_2$. Грева није дошао; он ће гледати спровод са једнога прозора општинске куће на пантеонској пјаци. Светковина је отворена око 11 часова, и то пјевањем химне покојнику. За тијем је држано шест бесједа. Око $11^1/_2$ подигнута је мртвачка скриња на сиротињска мртвачка кола, која су била без икаквог украса. Генерал Сосије, гувернер парски, јахао је на коњу; народ га је поздрављао усклицима: да живи војска! Мало за тијем крене се спровод. Крајеве од покрова држали су: академик Ожије, оба предсједника сената, оба предсједника посланичког дома, министар унутрашњих дјела и предсједник општине париске. Једанаест прекрасних кола, цвијећем окићених, ишло је пред мртвачким колима. Код капије Мало полиција је снимила 11 барјака комунских. Код триумфалног лука ухваћен је један човјек, који је хтио да развије црвену заставу.

— Око 2 сата спровод је стигао до пантеона. Није било за те приједме никаквих анархистичких демонстрација. На будвару Сен-Мишел строгоштали се једна скела са које се гледало, те је рањено 10 особа. Код пантеона држано је једанаест бесједа. Званична свечаност била је свршена око 4 сата.

— У бесједама код триумфалног свода рече предсједник сената, Лероје, како је Виктор Иго вазда тежио за вишим идеалима правде и човјечанства и тијем на морал Француске велик утицај имао. Предсједник коморе, Флоке, рече да то није спровод него апотеоза и поздрављање у Виктору Игу неумрлог апостола, чија ће ријеч за навијек освојити свијету царство слободе, једнакости и братства. Академик Ожије рече, да Француска својем суверенем пјеснику суверене почасти одаје. Министар просвјете, Гобле, рече, да Виктор Иго представља данашњи вијек са цијелом његовом историјом, његовим противностима, сумњама, мислима и тежњама.

— Око 3 ура и 55 минута глава спровода била је већ код пантеона а крај још једнако код триумфалног лука. Полиција је морала неколико црвених барјака уклонити.

— У пантеону држано је петнаест бесједа над скриньом, која је на 4 уре положена у гробницу. Спровод је до 6 часова пролазио покрај пантеона. Од како се Париз памти, није још видио таквог спровода ни толико људи. Дванаест кола са вијенцима ишло је пред скриньом. Осим тога носили су разни изасланици до 800 вијенаца. Народ се држао мирно и паметно. Полиција је још прије спровода узаптила неких 15 црвених и црних барјака, које су хтјели да развију у будоњеској шуми анархисте и социјалисте.

Колера.

Многи су увјерени да ће се ове године колера појавити у јачој мјери, него што је била лани у Француској и Италији. И доиста у Шпанији, у варошици Јативи, и у околини има већ више од мјесеца, да су почеле разболијевања и умирања од болести, коју су љекари признали за праву азијатску колеру. Било је по 8 до 15 случајева дневно. Од неколико дана, као што јављају, болест је сасвим угушена. Међу тијем примјећава се тамо страдање водоводно-пријевног канала у вишем обиму но обично. Зло приписују гнојењу њива ђубретом, у коме је било колеричних екскремената. То је заразило варошке воде.

У Дирему (Инглеској) такође појавила се колера. Епидемија је букнула брзо и узела шире размјере. Власти су предузеле енергичне мјере.

Љекарски листови у опште жале се на опасну небрежљивост инглеских власти у Сујецком каналу у погледу робе и путника из Индије. На име лађе, које долазе из Бомбаја, Мадраса и других заражених варошиа, подвргавају се надзору само 24 уре, што могу избјећи, ако почину најприје у сумњивом Суакиму. Тим је више ова немарност за осуђивање, што ово године колера уноси више жртава, него прошле године. Средња цифра умирања за мјесец Март била је недјељно, у Бомбају 35, у Калкути 37, а у Мадрасу 11.

Влада италијанска позвала је телеграфично све државе на међународну санитетску конференцију у Рим, која се састала 8. ов. м., да вијећа о заједничким административним и санитарним мјерама против уноса и распрострирања колере у Јевропи. Делегат аустро угарски поднио је приједлог, који би се међу осталим појачао надзор и контрола свију лађа, које пролазе кроз Сујец из Индије и далеког истока. Даље да се оснује дуж кана-

---

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА".

Фијакер бр. 13.

Први дио.

АВЕЉ И БЕРТА.

XIX.

(Наставак).

— Нијесам, драги брате! — одговори Берта, таруђи сузе и грлећи болесника, — од тебе нас не може жалост снаћи, но нам се срце кида гледајући е се мучиш...

Авељ слабачке махну главом а у тоно споваде га сух кашаљ те му домлаше груди. За тијем прихвати живо:

— Вјерујем једном што ти вељу: не мучи ме болест!... Ја те увјеравам да ме не мучи. Овај кашаљ ваше ми досађује, но што ме бола задаје, а тек ме доктор добрим лијечењем, од њега ослободи, биће ми лакше, има мало лакше, и брзо ћу се опоравити.... Мајко драга и сестрице! отрите те зле сузе што ме жалосте, па грлите обје да ме загрлите!

Јадна жена једва се диже, тако бјеше мазаћала, па се примаче к своме дјетету и накласи се врх њега.

Берта, с друге стране кревета, нагну се више болесника.

Авељ рашири своје сухе мишице, па привуче обје женске главе к својим устима и стаде их цјеливати. Од једном, гнут, бризну плакати.

Анђелија се истрже из тога жалостивог загрљаја.

— Ти се мориш, драго дијете ... — рече старица усиљеном мирноћом, сузбијајући сузе које јој навриј еше. — Знаш како ти је доктор препоручио да се не узнемирујеш ако ћеш да се брзо опоравиш!... Слушај нашега пријатеља... Буди паметан...

— Хоћу, мати, хоћу, драго имаш, биће послушан... хоћу да оздравим... — прошапта боник, спустив главу на подглавач.

Сад поново спопаде га кашаљ и крвава пјена помоли му се на уста.

— Доктор ће брзо доћи, је ли? запита он.

— Хоће, брате! — одговори Берта, — доба је ово кад те полази.

— Мио, добар човјек! — настави Авељ.

— И добар и одан и племенит! — рече етара са заносом. — Он се понаша према нама као какав стари пријатељ.

Берта обори главицу а румовило осу јој се по бљиједаноме лицу.

— Чим ћемо икад моћи исплатити његов труд? — рече Авељ.

— Ах! не брини се за то! — викну Берта, чисто неактице, а још живља румен покри јој лице.

— Ми смо сад пуки сиромаси... — настави болесник, — ето већ два мјесеца откад догом лежим... два мјесеца откад ништа не зарађујем. Што заштедисмо то потрошисмо... брзо ћемо остати без нигдје ништа... о Боже мој! невоља вас чека... невоља!...

Лице му се помрачи и сузама обли.

Сестра му и мати цјеливаше га редом у чело.

— Ти се вараш, драго дијете, — рече мати, — нема истинита узрока та твоја брига... Новац се потроши, истина је, али нам остаје силнога накита и рубља, па, ако устреба, продаћемо то и тијем живјеть док ти оздравиш сасвијем...

— Продавати ваше наките и ваше рубље, то једино ваше благо! — понови боник, јако помјереним гласом. — О! нерецк то, мати, не... ја нијах да с м себи то скријем... ја се тога и плашиx... Ако умрем, шта ће бити од вас?...

— Ти да умреш, Авељу мој!... — викну госпођа Лероаје, а трнци је подиђоше... — Не реци то више никада, никада, чу ли ме, ако не мислиш да ме сама та ријеч усмрти!

— Брато! прихвати сад Берта, — молим те батали те црне мисли које те море а нас вријеђају... Ја сам снажна и срчана; мојим радом могу намирити све наше потребе, па и ако дуго буде трајало твоје опорављање, ништа нам мањкати неће... Доктор Стеван човјек је добар и учен нити понешен за новцем. Он ми је обећао да ће те излијечити. Он ће, сигурно, дати нам рока да му исплатимо његов труд... Мајка рече мало прије да се он понаша према нама као да нам је пријатељ од старине... Дакле још једном ти велим: не брини се, не узнемирујсе. Буди спокојан, а брзо ћеш, ако Бог да, повратити се као што ск и био.

Авељ жалостиво махну главом.

— Дакле не вјерујеш да ћеш на брзо оздравити? — запита госпођа Лероје, којој се срце кидаше видећи његово порицање.

— Ја вјерујем, мајко, да је Бог Господар, да сам у његовим моћним рукама, као што је свако створење, те да ћу живјети ако он узоће!

Првом тада млади болесник исказа сумњу.

за неколико болница и набави више лијека. Трошак за ово, ако неби могла подносити мисирска влада, да се сразмјерно раздијели на све јевропске државе.

Политички преглед.

О посланству **лорда Розберија** свашта се нагађа по новинама. Прво је био свезнајући Бловиц, париски кореспондент „Тајмса“, који је из Париза чуо, шта је разговарао Розбери са Бисмарком у Берлину, па, разумије се, као савјестан дописник није пропустио, а да о том одмах не извјести свога госу у Лондону. Међутијем, Бловицово откривење није ништа друго, као што не може ни бити, него голо нагађање, почем се Розбери разговарао с Бисмарком без свједока. Бловиц пак хоће да зна, да је Розберија послао Гледстон ради тога к Бисмарку, да овога упита, за што он толико мрзи Гледстона и не би ли било начина да се њих двојица измире и сложе. Само ово нагађање сувише је плитко и дјетињасто а да би се могло вјеровати.

Међутијем, јасно је схватити, да Розбери није пошао у Берлин т к да види Бисмарка и да се разговара с њим, и ако се је већ у Лондону спријатељио с Бисмарковим сином Хербертом. Розбери ужива велико повјерење код Гледстона, који му је и обвезан много, јер Розбери, као врло богат и угледан Скот, највише је допринијо, да је Гледстон прије пет година у Мидлосијану изабран за посланика. За то Гледстон рато употребљава Розберија за повјерљиве улоге. Каква је пак ова улога, те је сад има, још се право не зна. Мисли се, да стоји у свези с питањем авганским и мисирским, а има их који држе, да Гледстон хоће са свијем да обрне своју спољашњу политику и да се придружи Њемачкој. На ово га је нагнао уздрмани положај његов, јер тобож предвиди, да би при идућим изборима морао пасти, па да би то отклонио и да би уздржао на влади либералце, којима Инглеска има толико да захвали за своје унутрашње реформе, он је предузео да учини у својој спољашњој политици обрт, који ће годити узрујаном против њега јавном мишљењу Инглеске.

Лондонска дописник берлинске „Поште“ јавља, да је циљ Розберијева посланства, да се задобије добра воља и добро услуге Њемачке. Лорд Розбери је на то одабран, јер он стоји у добрим одношајима са мјеродавним људма у Берлину, нарочито с Бисмарковим сином. Он ће покушати, у два три пријатељска разговора, да увјери Бисмарка о томе, како је Инглеска преко свога воља, да живи са цијелим свијетом на миру, и тражиће његову потпору у томе.

О посланству Розберијевом има „Полит. Кореспо.“ извјештај из Петрограда, у којем се каже, да тамошњи мјеродавни кругови различно тумаче то посланство. Не вјерује се, да ће Њемачка измијенити своје држање према Русији у питању авганском. Мисли се у опште, да Розбери нема никакву сарочиту, него тек општу мисију, да се информише о назорима и тежњама Бисмарковим у свијема „висећим“ питањима, нарочито пак у мисирском, и да мало раскрчи према Инглеској ледено срце Бисмарково.

* * *

Значајна је у многом погледу изборна борба за државно вијеће у **Аустрији**, нарочито пак изборна битка, која се била у Бечу у прошлу недјељу. Види се из те борбе, да се маса народа узбукила против чиновничко-великашке клике, која је приграбила сву политичку и новчану моћ у своје руке, па хоће што дуже да је при себи задржи. Познато је, да је скоро сва штампа у Бечу у чиновничким рукама, и да служи чиновничком капиталу, који је опет зарад својих интереса здружен с политичким великашима, који се налазе у тасловској сједињеној лијевици. До скора су ови помоћу тога свог положаја владали у Аустрији и имали већину у државном вијећу, на штету народа и његових интереса, а нарочито на штету другијех народности у Аустрији, које теже за својим развитком. Нарочито је у Бечу имала сједињена лијевица своје сједиште, јер ту јој је на руци и моћна помоћница лијева јавна штампа. Овога пута пак грозно је страдала сједињена лијевица при изборима у Бечу: чровала је свршено на четир мјеста у Бечу, и једва је једнике продрла на два мјеста, и то у унутрашњој вароши гдје је право сједиште чиновника и капиталистама. Но и ту је била огромна мањина против њихових кандидата, тако да при идућим изборима нема изгледа да би могли побјелити. С гледишта правога напредка мора се поздравити овај догађај, јер су се здружили сви напредни елементи, без разлике народности, да сруше једну клику, која је до скора притискивала све друге народности на рачун њемачке и која је заступала само интересе капитала и политичке моћи своје о трошку масе народа. Види се из тог, да се у Бечу збива радикална друштвена мијена, која ће временом бити од замашних послједица за аустријску царевину.

И са других страна аустријске половине јавља се о поразима сједињене лијевице, а о побједама народњака и демократа, изузимајући Тирол, који вазда бира клерикалце, но ваља знати да су и ови најжешћи противници сједињене лијевице.

* * *

Наша браћа у **Војводини** спремају се у сав јек за изборну борбу, која ће тамо скоријем настати поводом избора посланика за сабор, који би се имао састати у Карловцима 1. Септембра ов. г. За сад изгледи, као да се на борбу спремају три странке: народна слободоумна, која тежи за потпуном црквено-народном аутономијом и која услед тога вјеровиједа да не може бити погодбе са садашњим патријархом Анђелићем; умјерена, која иде за погодбом с патријархом и за одмјереном подјелом удјела у црквено-народним пословима између народа и свештенства; и клерикална, која просто тражи превласт свештенства у свему. Врједно је знати какво становиште заузима влада угарска према овом покрету у народу. У томе нам пружа доста свјетлости један чланак у пештанском „Лоју“, који ни мало не крије шта влада мисли. Из тога чланка види се јасно, да се варају сви они који мисле, да ће преко сабора моћи оборити патријарха Анђелића. Ако народна слободоумна странка добије при изборима већину, сабор ће остати без успјеха, јер већина ће ићи за тијем, да прије свега обори Анђелића, а то влада никако допустити не ће. У том случају сабор ће се распустити, а патријарху Анђелићу остаће се слободне руке, да с црквом управља како најбоље зна. Побједи ли пак умјерена странка, онда има изгледа, да би дошло до уређења српских црквено-народних ствари, јер у том случају патријарх би са владикама и свештенством морао у неколико попустити од својих крајњих захтјева, а исто тако умјерена странка приступила би му ближе напустивши један дио дојашњих тражбина, и на тај начин дошло би се до погодбе.

Тако суди тај инспирани чланак Лојдов. О побједи клерикалне странке при изборима и не збори се ништа. Чини се, да је то тамо немогуће.

Црногорско Поморство.

Св. Никола, 28. Априла. — Ове недјеље имали смо за два дана широк приличнојак и мало облачно вријеме, па тренутно лијепо прилично и ведро, за четири дана исто тако приличнојак и ведро. А море мирно.

Улазак и излазак Бојане био је слободан.

Доједрише:

Траб. срп. „Софија“, тон. 24. кап. Мустафа Туло, из Медуе, су 5 момака, крцат брашна.

Траб. срп. „Анрлие“, тон. 12, кап. Сулејман Мустафа, из Медуе, су 3 момка, крцат брашна.

Траб. срп. „Корпере Скутарино“, тон. 32, кап. Сулејман Јусуф, из Обота, су 5 момака, крцат лењама.

Траб. тур. „Луна Нуова“, тон. 12, кап. Селим Мустафа, из Медуе, су 3 момка, крцат лењама.

Траб. срп. „Анрлие“, тон. 25, кап. Фазли Сулејман, из Сијеће, су 5 момака, крцат лењама.

Одједрише:

Траб. срп. „Софија“, тон. 24. кап. Мустафа Туло, за Обот, су 5 момака, крцат брашна.

Траб. срп. „Анрлие“, тон. 12, кап. Сулејман Мустафа, за Обот, су 3 момка, крцат брашна.

Траб. срп. „К. Скутарино“, тон. 32, кап. Сулејман Јусуф, за Мљетке, су 5 момака, крцат лењама.

Траб. тур. „Луна Нуова“, тон. 12, кап. Селим Мустафа, за Обот, су 3 момка, крцат лењама.

Траб. срп. „Анрлие“, тон. 25, кап. Фазли Сулејман, за Обот, су 5 момака, крцат лењама.

Улцињ, 12. Маја. — Све недјеље имали смо ијетрове од I., III. и IV. четвртца јаке, умјерене и лагушне, кад кад мало да не ведро, кад кад облачно и киша, и за 2 дана узбуркано море.

Доједрише:

Траб. срп. „Душа Моја“, тон. 24, кап. В. Лаш, из Драча, крцат за Ријеку Сењску.

Траб. итал. „Виторија“, тон. 30, кап. Мароло, из Драча, празан.

Траб. срп. „Улуше“, тон. 43, кап. М. Јакоја, из Обота, крцат за Мљетке.

Траб. срп. „Мурадие“, тон. 41, кап. А. Мехмет, из Св. Николе, празан.

Траб. срп. „Бела Роза“, тон. 27, кап. У. Хоти, из Драча, крцат за Дубровник.

Траб. срп. „Анрлије“, тон. 18, кап. Фазли Мустафа, из Св. Николе, празан.

Шкуна срп. „Зебајери Дорија“, тон. 45, кап. А. Каши, из Св. Николе, крцат за Малту.

Барка срп. „Ристо Стојовић“, тон. 3, кап. А. Бравм, из Драча, с путницима.

Барка срп. „Бел Фиоре“, тон. 4, кап. Бет Бузук, из Драча, крцат котрова.

Траб. срп. „Анрлие“, тон. 8, кап. У. Мертеза, из Будве, празан.

Одједрише:

Траб. срп. „Душа Моја“, тон. 24, кап. Б. Лаш, за Ријеку Сењску, крцат из Драча.

Траб. итал. „Виторија“, тон. 30, кап. Мароло; за Будву, празан.

Траб. срп. „Бела Роза“, тон. 27, кап. У. Хоти, за Дубровник, крцат из Драча.

Барка срп. „Живно“, тон. 3, кап. А. Уса, за Бојану, празан.

Барка срп. „Канарина“, тон. 5, кап. А. Мехмед, за Медову, с путницима

Барка срп. „Бел Фиоре“, тон. 4, кап. Б. Бузук, за Драч, крцат плоча.

Барка срп. „Ристо Стојовић“, тон. 3, кап. А. Бравм, из Медоа, празан.

Бар, 14. Маја. — Ове недјеље имали смо ијетрове средње од IV. квадранта, мирно море и ведро небо.

Барометар између 76—77.

8. Маја дође из Трјешћа и Далмације пароброд аус. ут. „Змирие“, тон 420, кап. А. Фелнер, са неколико трговине и путника за ову луку.

10. Маја дође из Удине т. б итал. „Виторија“, тон. 70, кап. Бовало Мароло, за Котор, празан.

Исти дан дође из Трјешћа траб. грчки „Иноженис“, тон. 32, кап. Никола Орфано. Исти пекрца неколико трговине за овдје и продужи свој пут до Крфа.

Јучер пак крати се из Крфа више поменути пароброд „Змирие“, кап. А. Фелнер, који као обично учиње своје операције за ову луку и крену јутрос у прописато вријеме за Далмацију и Трјешће.

6. Маја бала је стигла на ушће Бојане, долазећи из Медоа, једна мала крцата соли за Обот. Иста мала није могла ону исту вечер порад велчкијех таласа улести у Бојану и осиари се на двор.

На ну биједу два морнара и то: построхо Иван Марчић из Веље и морнар Станко Кулиновић из Новога, који препадоше се видећи опасност и укрцаше се у једну малу барку за моћи улести у Бојану и спасти се, але сјутра дан нађе се барка, избачена на пијесак без икога. До данас нема гласа од ова два морнара. Нарећено је управи луке Св. Николе на Бојани да их рођ тражи, али је сва прилика да су се утопили. Мала остаде здрава изван Бојане, јер се било умирило море и сјутра дан би уведена у Бојану од наших морнара.

Ова иста построхо Марчић, који се држи изгубљен, назад двије године изгуби сина са пок. Маносом, а сад погибе и он и тако његова фамиља остаје на пут.

Телеграми „Гласа Црногорца“.

ЦАРИГРАД, 22. Маја. — Савапаша, наименован за гувернера Крете, отпутовао јуче.

БЕЧ. 22. Маја. — Кнез Хохенлерински (отац краља румунскога) и кнез Турн-Таксис умрли.

ПРИЛОЗИ ЗА ЗИДАЊЕ „ЗЕТСКОГА ДОМА“.

Скупљено у Пјешивцима

II.

(Село Церов).

Одма. Новица Грунчин 5 ф., Новица Думић 8 ф., кмет Ђоко Гистов 7 ф., Живко Ђуровић 6 ф., Шуто Рогановић 5 ф., Милош Ђоков 2 ф., Новица Живков 1 ф., Видо Станков 4 ф., Бајо Радоња 1 ф., Павле Миловановић 3 ф., Шћепан Радованов 1 ф., Нето Грунчин 1 ф., Рамо Савић 1 ф., Милета Радов 1 ф., Радосав Стеванов 1 ф., Машо Маловчевић 2 ф., Ристо Јовичин 2 ф., Крето Рогановић 1 ф., Радо Радованов 1 ф., Пејо Радованов 1 ф., Никола Филипов 1 ф., Вуко Илијин 1 ф., Марко Радојевић 1 ф., Гајо Шкулетић 5 ф., Радован Марков 1 ф., Миша Вукићевић 1 ф., Никола Лаков 1 ф., Рајојица Лазарев 1 ф., Милован Голубов 1 ф., Милутин Благотин 1 ф., Радивоје Буров 1 ф., Грујица Вукићевић 2 ф., Митар Вукићевић 3 ф., Судја Миловановић 1 ф., Миливоје Јованов 2 ф., Милоје Перков 1 ф., Стеван Лазарев 1 ф., Раде Живков 1 ф., Шпиро Станков 1 ф., Зеко Вукићевић 1 ф., Новица Стојанов 1

Анђелија и Берта једва се могоше уздржати од плача.

Кашаљ му се наду јаче и за дуже но прије; чисто као да ће му пресвути груди. Студени зној ороси му слијепе очи и неколико капи крви изиђе на уста.

Берта хитро отрије болесникова уста, хтијући да матери сакрије те рђаве знаке.

Проклети кашаљ! — пропаћа болесник спустивши главу на јастук, — кад ће једном престати!

Госпођа Лероаје покри лице са обје руке и рече:

— Господе Боже, све нам је надање у тебе... Господе, смилуј нам се!

Тек сада јадница почела је разумијевати да јој с часа на час смрт може украсти дијете... Знала је, до душе, да је Авел јако болестан, али до тога дана и управо до тога часа отимала се у мисли тој несрећи и надала се е је могуће да ће се он излијечити. Обмана сад јој се распрши. Грозна истина указа јој се без копрене и очајање овлада њом.

Берта је пак одавна открила истину, али је имала у своме јуначком срцу довољно снаге да је прикрије.

На кућним вратима звонце за...ладарка.

Берта се трже.

— Биће доктор!.. — рече дјевојка, задовољна што долазак његов прекида жалосни призор. Одмах отрча да отвори.

Заиста бјеше Стеван Лорје.

Зрачак радости сину на жалосном лицу дјевојчину; прамичак румени поврх јој се врх биједе коже, — али све то брзо мину као муња.

— Добро сте нам дошли, господине Стеване.... Чекасмо вас с нестрпљењем!

Доктор прихвати руку дјевојчину и стиште је готово дрхћући.

— Да није позлило од јуче нашем драгом бјолнику? — запита он тропутијем гласом.

— Он је у истоме стању у ком сте га јуче остављали, господине Стеване. Но слабост је при њему то већа и кашаљ га спопада чешће и јаче... А душевно, мој јадни брат, такођер је горе. Напуштта га постојаност којом се он до сад кријепио... Жалости се и јада... Страх ме је да му није сасвим зло.. докторе, оставља ме ерчаност... Можда би се ја и какако и отимала, али ћу клонути гледајући мајку... смрт Авелова убиће ми је!

Сузе је загушише те умукну.

— Госпођице, ја вас молим умирите се! — рече доктор, не мање узбуђен на трепут од дјевојке. — Несрећа је на прагу, што но рјеч, дужност ми назаже да вам не кријем истину, али све што нам је у власти учинићемо, е да пошљедци грозног случаја не буду убитачни по матер вам.... Не би ли се могло којим начином одмаћи је од куће за неколико дана?

— О, господине Стеване, немојте јој ништа предлагати то.... Тијем би јој објавили смртну пресуду брата мог... У осталом она не би престала ни под који начин да се растави од умирућег сина.

— Јадна мати! — рече Стеван.

— Прејадна, мој докторе, прејадна, јер се она мучи нечувенијех мука... Кад Авела нестане, страх ме је е ће умријети или се помамити.... а ја ћу остати сама на свијету... сама самцита, између два гроба...

Доктор умал' не паде на кољена пред дјевојком и не повика: зар не знам да те ја љубим?... Не знаш ли да ми је најскровитија завјет срца мога да ти собом накнадим све остало на свијету?

То хтједе, али се савлада, јер пред толиком жалошћу, није смио да открије тајне срца свог.

Толико само рече, бојажљиво:

— Нећете останути сама, госпођане, пошто ћу и ја останути. У мени имаћете пријатеља, одана пријатеља, зар не?

— Не сумњам, господине Стеване. И одаваше сте потврдили ваше пријатељство а да би се сумњало.

— Па осложите се на ме! — продужи младић. — Добро утувите да сам ја ваш, слепим ваш... А да знате како бих желио видјети вас срећну... А да знате!

То би први пут откад им је у кућу долазио да је тако говорио Берти. И то усрдкое прирођеној му бојажљивости, осјећање му истрже исповијест, па и ако би на по уста.

Дјевојка га слушаше, црвенећи и дрхћући у исто доба.

То ријечи, изговорене вруће, одлећеше право к срцу дјевојчину и потресоше све жице у њему.

Би јој као да видје пламенти крајчић посред мутна неба, — ја ли сјајни зрачак као да јој сину посред густе помрчине.

Разуме Берта све што Стеван не доврши. — Погоди цијелу цјелцату тајну његову... Срети се да је он љуби, да је љуби не као пријатељ, но као што се жена љуби.

(Наставиће се.)

ф., Божо Ибров 1 ф., Крсто Марков 1 ф., Ђоко Буров 1 ф., Станиша Савов 1 ф., Ђока Тешчин 1 ф., Буро Зекин 1 ф. Јаков Јанков 1 ф., Лазар Завишин 1 ф., Мурат Спасојев 1 ф., Ђоко Базов 1 ф., Андрија Бајов 1 ф., Бошко Шкулетић 2 ф., Бајо Марков 1 ф., Митар Бајов 1 ф., Мато Савов 1 ф., пop Васо Вукићевић 10 ф..

III.

(Село Повија).

Официр Андрија Мијушковић 20 ф., Стеван Бојанов 2 ф., Марко Ристов 2 ф., Машан Радов 1 ф., Пико Ђоков 1 ф., Бајо Попов 68 н., Ђока Симеунов 34 н., Т. Премовић 34 н., М. Мујов 34 н., Јанко Зекин 1 ф., Пајо Контић 4 ф., Перо Милошевов 34 н., Рајов Пешков 2 ф., Јеремије Мијушковић 1 ф., Радован Машичин 34 н., Стеван Пешков 1 ф., Јован Милованов 68 н., Сава Маловићев 68 н., Илија Пешов 34 н., Драго Премовић 1 ф., Живко Драгићевић 34 н., Шћепан Перишин 68 н., Јоко Станков 68 н., Мујо Филипов 1 ф., Кеко Матијин 1 ф., Радован Мутов 2 ф., Рад. Кецојев 34 н., И. Божов 1 ф., М. Јоков 68 н., Бл. Живков 1 ф., Мрдела Вешков 4 ф., Крсто Станојев 1 ф., Лакета Илијин 1 ф., Спасоје Радовић 34 н., Никола Ристов 1 ф., Јанко Попов 1 ф., Шћепан Милутинов 1 ф., Плачко Милованов 1 ф., Мустафа Матијин 1 ф., Машица Милованова 2 ф., Лазар Јовичин 2 ф., Чукан Станојев 2 ф., Стева Мујов 1 ф., Радивоје Иков 68 н., Симон Петров 1 ф., Новак Радојев 1 ф., Шпиро Миковић 1 ф., Мирко Контић 68 н., Војица Аврамов 34 н., Јаков Мијушковић 34 н., Симеун Зрнов 34 новч., Марко Јоковић 1 ф., Шутоња Пеков 34 новч., Стојан Јанков 34 новч., Марко Крстов 34 новч., Видак Мујов 34 новч., Пешо Перков 34 новч., Мајајло Симеунов 34 новч., Машан Бећов 34 новч. Машо Шулетић 1 ф., Шујо Видаков 1 ф. Бајо Миковић 34 новч., Митар Мутов 1 ф., Драго Јанков 1 ф., Илија Контић 6 ф., Драго Мандалинић 2 ф. У све 197 ф. 24 новч.

Из Вел. Кикинде приложили су они:

Госп. Паја пл. Еремић управитељ штедионице 100 фор., В. кикиндског дистрикта I штедионица 50 ф., др. Миливој Топонарски адвок. 10. ф., Риста Телечки велепоседник 10 ф., др. Ранко Гракић адвокат 10 фор., Михаил пл. Рићички управитељ штедионице 5 фор., др. Живко Богдан, адвокат 5 ф., др. Влајко Мајински адвокат 5 фор., Мита Пачу лекарник и посједник 5 ф., Марко Богдан, трговац 3 ф., Пера Прекајски благајник 2 ф., др. Ђура Ружић адвокат 2 фор., др. Душан Поповић 2 ф., Младен Трифунац 2 ф., Малак Петровић 2 ф., Алекса Баковљев учитељ 2 ф., Михајло Косић 1 ф., Миша Јаковић књиговођа 1 ф., Иван пл. Видак ученик 1 ф., Пера пл. Видак посједник 2 ф. Свега 220 фор.

Из Сомбора г. Д К. Борјановић српски учитељ 1 ф.

Потања сума .	10.526.14
Свега до сад „	10.744.38

Цетиње, 25. Маја 1885.

Средишњи Цетињски одбор за скупљање прилога:

М. Пламенац. Јово Лепава.

В. Вулетић.

Књижевни огласи.

Изашао је 19-ти број

„ЦРНОГОРКЕ“,

у којем се налази ово:

1) На спроводу Књагињице Марије. Пјесма др. Л. Томановића.

2) Гете и његова народна свијест. I. Пише др. Јаго Костић.

3) Срећа просјака. Пише Ф. Ј. Ковачевић.

4) Отац Пико. Пријевод из „Nouv. Revue“.

5) Књижевне вијести. Друштва.

„Црногорка“, лист за књижевност и науку, излази на Цетињу сваког четвртка на цијелом табаку.

Стаје за Црну Гору Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину:

На годину . . . . . 4 фор. — н. вр.
На по године . . . 2 „ — „ „
На три мјесеца . 1 „ — „ „

За све остале земље:

На годину . . 15 франака у злату
На по године . 8 „ „ „ „
На три мјесеца 4 франка у злату.

Претплата из Црне Горе шаље се управо „Уредништву „Црногорке“ на Цетињу.“

Претплата из Аустро-Угарске Босне и Херцеговине нек се шаље поштанском упутницом на г. Петра Рамиздаровића у Котор.

Претплата из Србије нек се шаље књижари Валожића у Београд.

Из свијех тих крајева ко хоће може слати претплату и управо на уредништво „Црногорке“, али нека само у плаћеном де Цетиња писму.

Нови претплатници могу још добити све бројеве „Црногорке“ од почетка нове године.

Цетиње, 25. Маја 1885.

Уредништво „Црногорке“.

„НЕВЕН“

ЧИКА ЈОВИН ЛИСТ

доноси у своме осмом броју за 1885. овај садржај: 1. Велики мореки паук (са насловном сликом). 2. Машино уво. — Шаљива приповијетка. — по мађароком М—тин. 3. Дјечије дјетињство. (пјесма са сликом). 4. Из корисних чланака. Б. Легенда. превео Милан. Е. Злато, од Ђ. Натодеког. 7. Ко ме буди . . . — П. Ђулић. — Пјесма од Ивана М. Поповића. 8. Пошљедњи поздрав хришћанској мученици, (са сликом). 9. Додатак прољећа. 10. У споменицу једном младом пријатељу, од Чика Јове. 11. Спаљивање мртваца у источној Индији, (са сликом). 12. Један догађај у Калабрији, превела Зорка Гајиновићева. 13. Забава, с мађарског И. Мартиновић. 14. † Јован Николић. 15. Даштања. 16. Рјешење даштања. 17. Чика Јовина пошта. 18. Новије књиге и листови.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу: Dr. Jov. Jovanovic Wien, IX. Porcellangasse № 56. — „Невен“ чика Јовин лист, излази двапут мјесечно на читавом табаку. Пријева је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 фор., на пола године 2 фор. За Србију и Црну Гору и остале крајеве 10 дин. или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 ф. и 50 новч. на пола године.

Штампарија А. Пајевића
у Н. Саду.

НОВА КЊИГА

БИБЛИОТЕКА ОДАБРАНИХ РОМАНА

свеска прва.

ЈОГУНИЦА.

(Maître de forge.)

Роман у два дјела.

Француски записао

Жорж Оне.

Превео **Бранко Мушицки.**

Цијена 75 новчића или $1^1/_2$ динар.

Ријетко је који књижевник јевропски изишао тако брзо и тако рано изишао на глас као француски писац, чији роман „Maître de forge“ (управо Власник рударнички“, али ми смо га покрстили, надјенувши му име „Јогуница“) доносимо сад у српском преводу. У најновијој лијепој књижевности свјетској стоји Жорж Оне на врло угледноме мјесту. Његови романи сматрају се за класична дјела у својој врсти. На ту висину подиже их како то, што им је прича вјешто склопљена и састављена, тако и то, што је у њима сама радња интересантно распредена. Догађаји се ту нижу природно и тако живо, да се читаоцу читаво на очиглед збива, што чита, а карактери су тако вјерно и досљедно изведени, да се човјек мора дивити, како писац дубоко познаје психолошку страну човјечије природе. Е ипак моменат у оновим романима јасно је обиљежен. Оне је, истина, бар реалистичке школе, која данас махом преваљује у лијепој књижевности свију културних народа, али се ипак држи на висини свог идеалног задатка, који му не да, да падне у најнижи слој реализма, те да постане брутаван. Зато је француски пјесник и освојио на јуриш свјетску читалачку публику.

Оновим романи успјели су се као мало које књижевно дјело у свијету. „Јогуница“ је у оригиналу доживјела до данас 150 издања.

Тај лијепи роман спада међу она ријетка књижевна дјела, која су задахнута правим пјесничтвом, те тако теже за тим, да постигну више књижевне циљеви. Осим тога је Оновом роману вјерно и истинито огледало правога живота и прави приказ сталешке противности и друштвених трења. А права пријетња и истинито цртање правога живота ријетко се налазе спојени у дјелима данашњих романописаца. Онсу је данас пошло за рукем, да у свом роману своје истинито приказивање са племенита пјесничко осјећај у дивну хармоничку цјелину, која неодољивом силом заноси и осваја ум и срце сваког изображеног човјека.

Роман тај преведен је већ на све културне језике. И драматизан је, па и драма је продрла као ријетко који позоришни комад. У Паризу је приказивана већ преко 300 пута, а нама позоришта, па и позоришне у Београду и Загребу имају је такођер у својој репертоарији.

„Библиотека одабраних романа“ срачуњена је на више књига. Колико ће их бити, стојаће до одазива публике. Што већи одазив, тим већа биће и збирка.

У другој свесци ове библиотеке биће свршетак „Јогунице“ а у трећој и четвртој свесци штампаће се роман из руског живота под насловом: „Кумрасиновци“. Карактери су у њему чисто руски, радња врло занимљива, а слог пријатан. Ма да се приказује ту живот „великог свијета“, опет се двије романа примјенити на све људско друштво, тако да га свако чита с правом наслађом и уживањем.

Ко поручи за готов новац ових књига добија $33^1/_3$% рабат. Наруџбине шаља упућивати:

Накладној Штампарији А. Пајевића
у Новоме Саду.

Бр. 316.

Објава.

Ибраим Лили, капетан црногорске трабакуле „*Душа Мој*“, дне 12. Априла о. г. путујући из Медове за Улцињ, напао је спрам Бојане, далеко 5 миља у море, једну лондру (лађу), дужине метара $6^1/_2$, широка метара 1.19, са почадом висиниа од метара 3.53 и два комада штице, све у средњем стању.

Незнајући се власник, речена је лондра предата поморској књаж. власти у Улцињ — на расположење онога, ко се с доказима пријави да је његова, и биће му предата кад плати трошкове и остало по прописима поморских закона.

Цетиње, 4. Маја 1885.

Канцеларија.
Поморског одјелења.

(2—3)

ОГЛАС.

МАЈКА ТРАЖИ СИНА.

Перишa (Петар) Вуков Калуђеровић из Загарача, Црногорац, отпутовао је искрај нижепотписате своје мајке за Србију. Он је имао тада својих 17 година; а од када је отпутовао има 19 година; дакле, сада ће имати 36 година. У Крагујевцу се бавио двије и по године, одатле је отпутовао у Мађарску, гдје је становао 7 година. Да ли је отпутовао одатле даље — не знам; јер ево десет година како немам никаква гласа од њега. Мајка, брат и сестре желе чути је ли гдје жив.

Цетиње, 11. Априла 1885.

Његова мајка:
Милица Вукова.

Објава.

Кућа Николе Вукова Загарчанина изишла је на продају, за измиру његових дугова. Кућа је на под, има на горњем спрату 4 камаре, а на доњем спрату 2 бутиге и двије кужине. Кућа је раздијељена по средини са портиком, и постоји на лијепом мјесту у главној улици, има своју авлију и у њој једну малу живу воду, биствјерну.

Ко би је жељо купити, нека се пријави у потписату управу до на дан 1. Јулија т. г. кад ће се иста продати и потписати опоме ко највише за њу буде дао.

Цетиње, 3. Априла 1885.

Управитељ варошки Цетиња:
Ђ. ВУКОТИЋ.

ОГЛАСИ.

Од 1. Јуна и од 1. Сентембра данг снуштен за 25%.

БАЊА

КРАПИНСКЕ ТОПЛИЦЕ

у *Хрватској* (има пошта и телеграф).

До ове бање доћи се из Бечa јужном жељезницом (преко Пешчаха и Рогатца) за 12 часова. Вода њена, топлина јака до 30 и 35 степ. Р., љековита је особито у удовима, ревми мишића и зглавака и недузама те отуд долазе, у ишијасу, неврагијама, кожним болестима и ранама, у хроничној Брајтовој болести, у уветости, у женским болестима и т. д. Бања је отворена од 1. Априла до краја Октобра, и одговара најновијим чачнамма лијечења, јер има велике басене, одвојене бање у каменицама, и под пљусак, каландрије (гдје се вот најерусk употребљује се масажа, има апотеку и т. д.; станови, гостионице, трпезарије, кафане и бијарде, курсалони, музика, сеодови, библиотека и т. д. пружају сваки модерни конфорат у потпуној мјери. Од 1. Маја иду поштански омнибуси одавде до Пешчаха и натраг сваки пут око $9^1/_2$ сах. из јутра, кад дође влак из Бечa; подвозна цијена 3 фор. од особе. И за сваки доцни влак има прилике за подвоз. О бани се може разабрати писмом у управитеља бање и љекара бањ санитетског савјетника дра. Едгара витеза пл. Ајгнера. Књижице о бањи добијају се у свакој књижари, проспекти код управе

Крапинске Топлице, у Априлу 1885.

(1—3)

ЛИЈЕЧЕЊЕ РАДИКАЛНО

И БРЗО

свијех

БОЛЕСТИ нервозних,

ЕПИЛЕПТИЧНИХ И ТАЈНИХ

по мојој сопственој методи.

Награда се не тражи напријед него кад болесник оздрави.

Др. проф. А. МАЛАСПИНА

члан многих учених друштава

106, Faubourg, St. Antoine 106. Paris

ЉЕКОВИ СЕ ДАЈУ ПРЕКО ПИСМА.

(42—52)

5000

ОСТАТАКА ОД ЧОХЕ

(3—4 м.) у сајема бојама за потпуно мушко одијело шаље под ривалсом, 1 остатак за ф. 5,

L. Storch in Brünn

Што се не допадне, прима се натраг без замјерке.

Мостре шаљу се на приложено 10 новч. у поштанским биљезима.

(36—52)

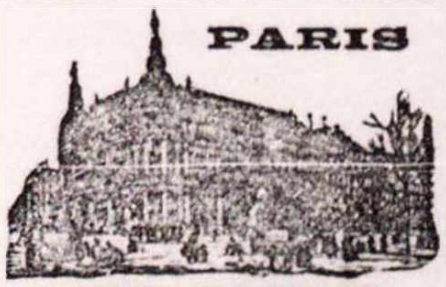

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Soieries, Lainages, Draperie, Indiennes, Modes, Robes, Confections, Vêtements pour fillettes et garçonnets, Jupons, Peignoirs, Trousseaux, Layettes, Lingerie, Corsets, Dentelles, Toiles, Mouchoirs, Blanc de coton, Rideaux, Etoffes pour Ameublements, Tapisserie, Literie, Chemises, Bonneterie, Vêtements pour Hommes, Chaussures, Parapluies, Ganterie, Châles, Cravates, Fleurs, Plumes, Passementerie, Rubans, Mercerie, Articles de Paris, Argenterie, Maroquinerie, Parfumerie, etc.

Envoi Gratis

et *Franco* du **MAGNIFIQUE ALBUM ILLUSTRÉ** contenant 500 **gravures** (modèles inédits) et des **échantillons de tous les tissus**, contre demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie
PARIS

Expéditions dans tous les pays du monde.

Уредник и издавалац **Бошко Поваховић**

Државна штампарија.